

Fysisk aktivitet för bättre hälsa vid funktionsnedsättning *- kan det vara lönsamt?*

Helena Bergström, doktorand
Institutionen för folkhälsovetenskap
Institutionen för neurobiologi,
vårdvetenskap och samhälle

Bilder: Verksamheter i Södertälje

Vad är en funktionsnedsättning?

- **Funktionsnedsättning**
  - Nedsättning av fysisk, psykisk eller intellektuell förmåga
- **Funktionshinder**
  - Den begränsning som en funktionsnedsättning innebär för en person i relation till omgivningen
- **Handikapptermen utgår**
  - Termen bör enligt Socialstyrelsen utgå
- **WHO:s definition**
  - En klassificering av hälsorelaterade funktionsförmågor, ICF (International Classification of Functioning, Disability and Health)

Hur många har en funktionsnedsättning?

- Närmare **1 miljon** i åldern 16-64 år (SCB)
- **1,1 miljoner** i åldern 16-64 år (Nationella folkhälsoenkäten)
- Minst **1,8 miljoner** i hela befolkningen (Hjälpmedelsinstitutet)

Hälsa bland personer med funktionsnedsättning – vad vet vi idag?

- Dålig hälsa – *10 ggr vanligare*
- Psykisk ohälsa – *3 ggr vanligare*
- Fler vårdkontakter
- Mer läkemedel
- Dålig tandhälsa
- Övervikt och fetma
- Stillasittande fritid
- Otrygghet
- Brist på stöd

Hälsa på lika villkor? Statens folkhälsoinstitut, 2008.

*”Den dåliga hälsan kan minska med en tredjedel om de ekonomiska förutsättningarna skulle förbättras, det sociala deltagandet öka, andelen kraftigt överviktiga minska, **den fysiska aktiviteten öka** samt nedlåtande och annat dåligt bemötande minska.”*

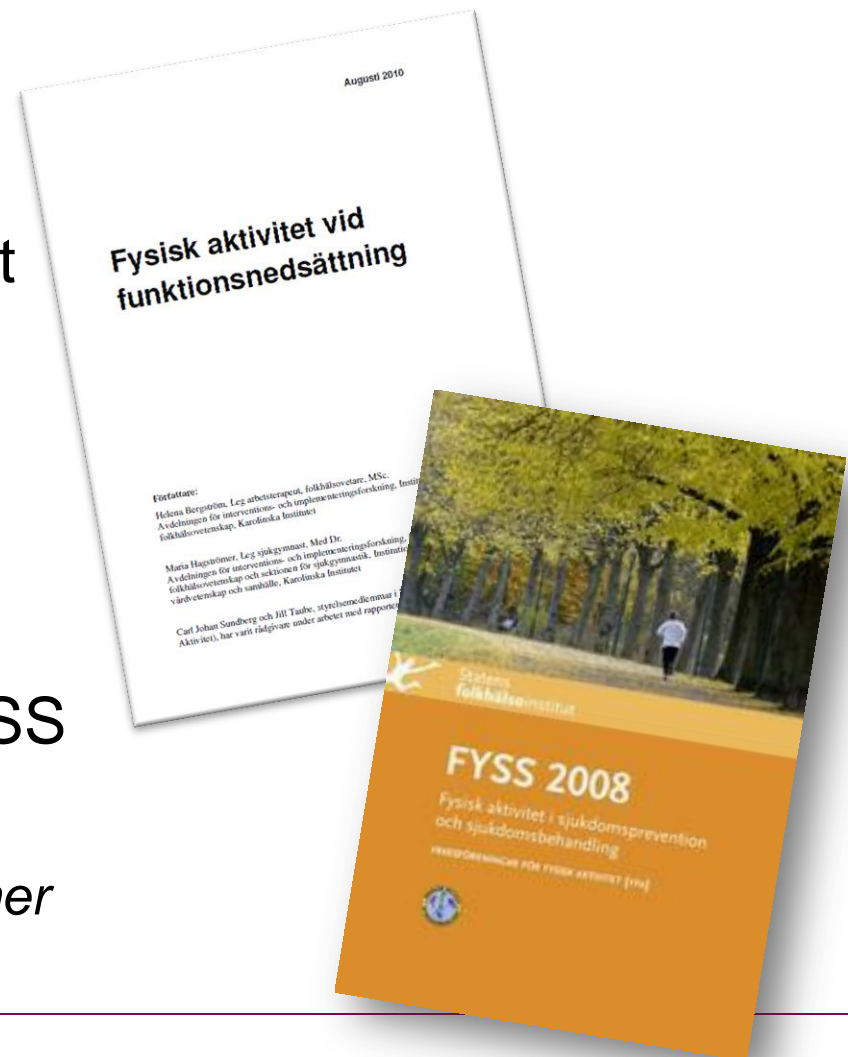
Onödig ohälsa. Statens folkhälsoinstitut, 2008.

Rapport: Fysisk aktivitet vid funktionsnedsättning

- Uppdrag: Att ta fram ett underlag kring fysisk aktivitet vid funktionsnedsättning
- Mål: Ett informativt och beskrivande kapitel i den kommande upplagan av FYSS

Helena Bergström & Maria Hagströmer
På uppdrag av Handisam och YFA

Syfte

1. Undersöka effekter av fysisk aktivitet på olika aspekter av hälsa
2. Undersöka hinder och underlättande faktorer för fysisk aktivitet
3. Undersöka metoder för att främja fysisk aktivitet

Målgrupper:

- ❖ Intellektuell funktionsnedsättning
- ❖ Psykisk funktionsnedsättning
- ❖ Rörelsenedsättning

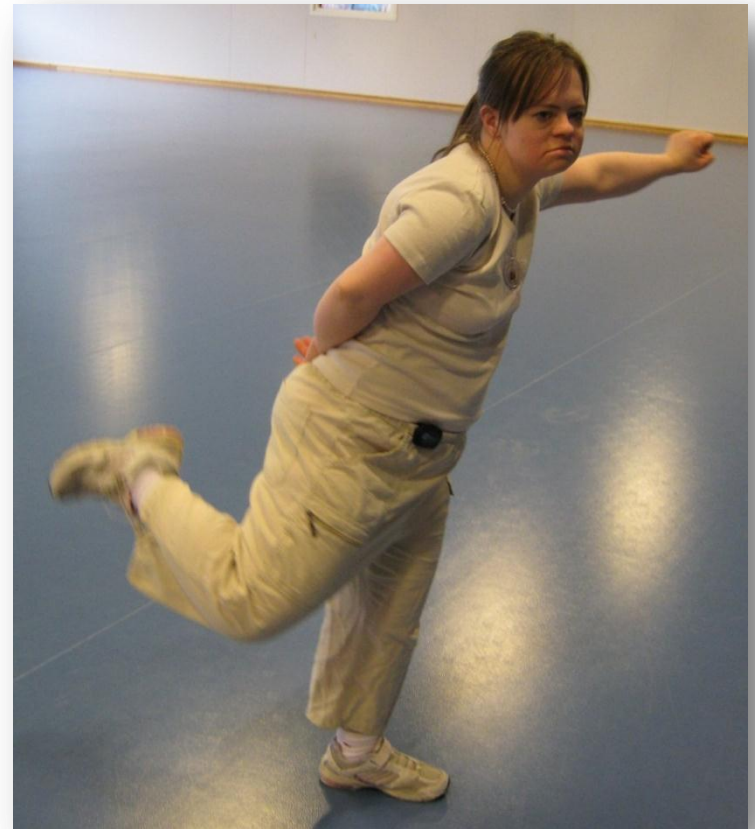
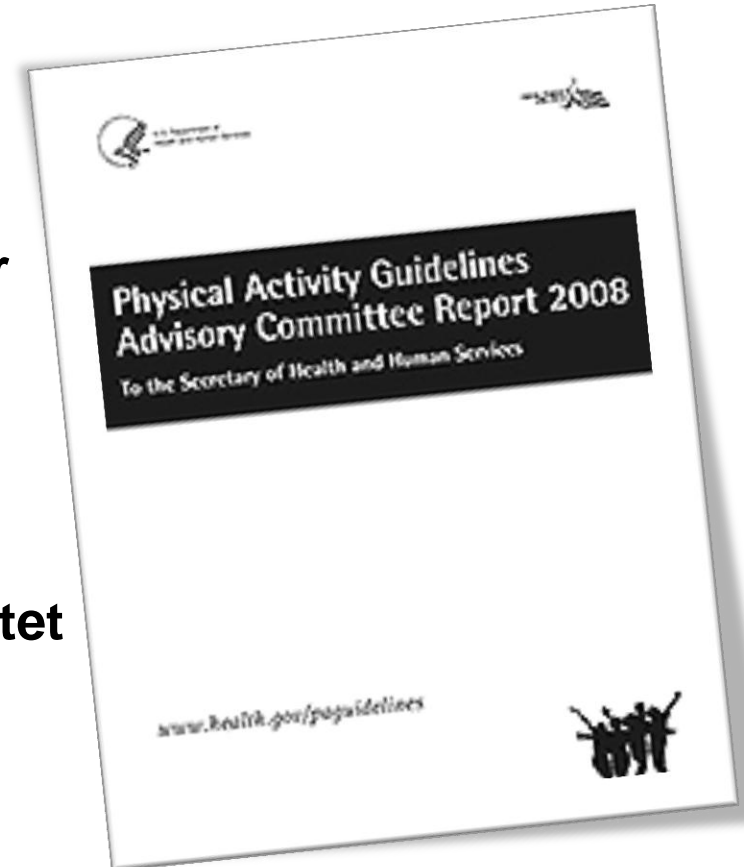

Bild: Projektet Hälsöfrämjande gruppobstad

Metod: Litteraturgenomgång

- **1. Effekter av fysisk aktivitet**
  - PAGAC-rapporten
  - 7 studier efter 2007
- **2. Hinder och möjliggörande faktorer**
  - 4 studier (intellektuell)
  - 2 studier (psykisk)
  - 13 studier (rörelse)
  - Varav 10 med kvalitativ metod*
- **3. Metoder för att främja fysisk aktivitet**
  - 10 studier (intellektuell)
  - 3 studier (psykisk)
  - 6 studier (rörelse)
  - Varav 8 RCT*

Resultat

Funktionsnedsättning är ett komplext begrepp
och olika studier inkluderar olika målgrupper

Studierna har olika syften
och olika mätmetoder har använts

1. Effekter av fysisk aktivitet

- Konditionsträning och styrketräning leder till positiva hälsoeffekter
- Starkast evidens för ökad kondition
- Mer forskning behövs

2. Hinder och underlättande faktorer

- **Personliga faktorer**
  - Tilltro till egen förmåga gällande fysisk aktivitet
- **Social miljö**
  - Socialt stöd
- **Fysisk miljö**
  - Tillgänglighet

3. Metoder för att främja fysisk aktivitet – vad ger effekt?

- Träning – individuellt eller i grupp
- Eventuellt i kombination med utbildning och/eller coachning
- Enbart information räcker inte
- Metoder behöver utvecklas och utvärderas

Kan det vara lönsamt att främja fysisk aktivitet bland personer med funktionsnedsättning?

- Samma kostnad – större vinst?
- Metoder behöver utvecklas och utvärderas!

